

NARODNI DNEVNIK

Izbaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 80.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČICEVA ULICA STEV. 13.
TELEFON STEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži značka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Skrinjica naše sramote.

Kadar je v predvojnih časih klica-
la volivna dolžnost naprednjaka na
volišče, tedaj so mu zažarele oči in
ponos je odseval iz njegovega pogleda,
ker se je zavedal, da bo glasoval za
poštenje in pravico, za svojo narodno
in človeško svobodo, ko bo volil kan-
didata svoje stranke — svoje čiste in
neomadeževane napredne stranke.

Ce pa pogledate danes takozvane-
ga naprednjaka, pristaša »nacional-
nega« bloka, tedaj vidite, kako je
zlomljen njegov pogled, kako je po-
teptan njegov ponos, ker zaveda se,
da gre na volišče, da na povelje svo-
jih gospodarjev glasuje v skrinjico, o
kateri mu pravi srce, da je — skrin-
jica njegove in narodne sramote.

Samo ta kontrast prevdaritel! Tudi
pod ugrozo bajonetov je šel včasih
naprednjak na volišče, da s svojim
glasom pripomore pravici in resnici
do zmage — danes pa stopa pristaš
»nacionalnega« bloka v senci bajon-
etov na volišče, da z mraga krivica in
da zatrujufira nasilje.

Ni pa kriv naprednjak, da se je iz-
vršila ta katastrofalna razlika, temveč
tega so krivi voditelji »nacionalnega
bloka«, ki so se izneverili vsem ide-
alom napredne misli in končno za-
vlekli s seboj v blato egoizma še stare
in čiste naprednjake.

Zakaj voditelj je tisti, ki daje masi
polet in ko ugasne v njem ogenj sve-
lega navdušenja, tedaj je ugasnil pri
vseh.

Voditelj je na najvišjem mestu, on
kaže cilj vsem drugim, kadar pa se
upre pogled voditelja navzdol, tedaj
padejo pogledi vseh.

Kakšni možje so bili nekoč naši vo-
ditelji! V kak ponos so nam bili vsi!
Z gladovanjem so se iz revne kmeč-
ke hiše prebili do učenosti, brez sred-
stev so stopili v boj in kljub pritisku
Avstrije, vkljub vsem šikanam nasil-
nikov so zmagali vsled sile svojega
navdušenja in ognja svoje volje. Naj-
jih je narodni nasprotnik še tako so-
vražil, pred njihovo značajnostjo se je
moral pokloniti in ves narod je pri-
dobil na ugledu, ker si je pridobil
ugled njegov voditelj.

In ugled si je moral pridobiti, ker
je bil vedno na braniku pravice, ker
ga je krivica vedno našla med svoji-
mi neizprosnimi nasprotniki.

Samo spomnite se na ustavne boje,
ki so jih izvojevali voditelji napred-
njakov. Ni bila avstrijska ustava slo-
venski ideal, toda porojena v burnih
časih leta 1848. je bila delo liberalcev,
ki so za svobodo državljanov umirali
na barikadah. Državljijska svobo-
da je bila izhodišče naše nacionalne
svobode in zato so bili ustavni boji
uvod v našo nacionalno svobodo.

Pa poglejte danes, kako ščitijo vo-
ditelji »nacionalnega« bloka držav-
ljanske svobode? Najprej so potep-
tali parlamentarni princip, prvo in
najvišjo pravico naroda. Nato so začeli
gaziti pravice posameznikov. Tiskov-
no svobodo, za katero so se nekoč
Levstik, Vilhar, Alešovec in drugi
borili naravnost s senzacionalno spret-
nostjo in neustrašenostjo, so odpravili
in policija se pod njihovo patronanco
postavlja sodišču po robu.

Svobodo govora, ki je dala Sloven-
cem ponosne čase taborov, so danes
odpravili. Da, prišli smo tako daleč.

da ne sme govoriti v boju za Jugosla-
vijo osiveli učenjak, kakor je Boža
Markovič. Niti gosta se ne spoštuje
več!

Svoboda združevanja je organizira-
la naš narod in brez nje bi ostali ve-
čno v popolni gospodarski odvisnosti
od tujca. Tudi ta svoboda je odprav-
ljena in velja le za sluge mogotcev.

Tudi v najbolj reakcionarni Avstri-
ji je bil naš uradnik pred nasilno upo-
kojitvijo siguren, samo če se je stro-
go ravnal po zakonu, pa najsi je bil
še tako zaveden Slovenec. Bil je pre-
meščen vsled svoje zavednosti pesnik
Resman na Tirolsko, moral je oditi
Majster v Galicijo, razgnali so znano
koroško omizje želez. uradnikov na
vse strani, toda upokojen ni bil nih-
če. V Mariboru pa je bil upokojen ve-
liki župan, da omenjamo samo en slu-
čaj, ki je bil izvrstno kvalificiran, ki
je bil zaveden pristaš in celo član vla-
dne stranke, ki pa se ni hotel poniža-
ti do tega, da bi iz strankarskih ozi-
rov teptal zakon! In to delajo oni, ki
pravijo, da so predstavniki svobodne
Jugoslavije, ki hočejo veljati kot za-
ščitniki uradništva!

Kakor s eunjami tako postopajo dan-
es z uradništvom! Najbolj protipo-
stavna dejanja jim ukazujejo, na shod-
nih morajo delati štafazo in uradni
prostori so naravnost pretvorjeni v
reklamne pisarne kandidatov. In pri
vsem tem ne izplačajo uradnikom niti
tega, kar jim postava daje in mesece
in mesece čakajo uradniške rodbine
že zaman na izplačilo razlik.

Kje bi bil naš narod, da nam ni da-
la liberalna doba neodvisnost sodišč!
Pred neodvisnim sodnikom se je usta-
vil vsak teror, pred neodvisnim sodi-
ščem je našel tudi Slovenec svojo za-
ščito. Danes pa skušajo voditelji »na-
cionalnega« bloka to neodvisnost po-
rušiti, da bi padla zadnja bariera za
njih nasilja. Toda slava bogu, še ima-
mo mi zakonu zveste sodnike in zato
se je morala ta najbolj žalostna naka-
na klavirno ponesrečiti.

Kdorkoli je zašel kdaj v tuji svet,
vsakdo ve, da ni po nobeni stvari Slo-
venec tako slovel kot po svoji prego-
vorni zvestobi. Ni kraja v Slov., kjer
bi bil kdo bolj zaničevan, kakor tisti,
ki ne drži besede. Samo voditeljem
sedanjega »nacionalnega« bloka pa
gre ta čast, da so to najsvetejšo sveti-
njo slovenske časti oskrunili in da so
prelomili častno besedo, ki so jo pod-
krepili s svojim podpisom. Besedo-
lomstvo so uvedli v slovensko politi-
ko voditelji »nacionalnega« bloka in
s tem žigom na čelu hočejo biti vodi-
telji naroda!

In njihova sramotna agitacija! Ne
govore več ljudem, da je treba za na-
rod žrtvovati vse, da je delo za narod
ono najvišje, ki oplemeni človeka.
Ne! Danes govore ti voditelji z na-
vzdol uprtimi očmi, da je glavno mi-
lost mogotcev, da mora narod živeti
od miloščine, ne pa terjati svoje pravice!
Hlapeci so postali voditelji na-
cionalnega« bloka in iz tega je vse
zlo.

In ali se še spominjate, kako so se
nekoč borili napredni voditelji za av-
tonomijo Ljubljane? Ali ste že pozab-
ili historičnih bojev za avtonomijo
Ljubljane po septemskih dogodkih.
Sedanjji voditelji »nacionalnega

Jovanović priznava Mačka kot skupščinskega podpredsednika.

Beograd, 6. februarja. Predsednik
skupščine g. Jovanović je odredil, da
se imajo dr. Mačku kot podpredsed-
niku narodne skupščine izplačati
dnevnice za januar in februar. Na ta

način je Jovanović priznal, da je dr.
Maček interniran kot podpredsednik
skupščine, dasi ga štiti poslanska
imuniteta.

Priprave vlade.

VOLITVE SE ŽE DELAJO.

Beograd, 6. februarja. Demokratski
klub je dobil brzojav iz Sremske
Mitrovice, da je veliki župan samo-
voljno zadržal dekrete predsednikov
volilnih odborov in da so srezki po-
glavarji izdali nalog, da se vsi čuvarji
skrinjic na dan volitev zapro.

TELEFONSKI IN TELEGRAFSKI PROMET BO USTAVLJEN.

Beograd, 6. februarja. Z merodaj-
ne strani doznava politični krogi,

da je minister pošte izdal naredbo,
da se imajo od sobote zvečer do pon-
deljka zjutraj ustaviti vse telefonske
in telegrafske zveze v državi.

VSE ČUVARJE SKRINJIC BODO ZAPRLI.

Beograd, 6. februarja. G. Ljuba
Davidović je dobil z več merodajnih
strani poročila, da so srezki pogla-
varji po najvišji odredbi odredili ob-
činskim komisarjem, da morajo v so-
boto in nedeljo zapreti vse čuvarje
opozicijskih skrinjic.

Sodišče zopet razveljavilo internacijo dr. Mačka.

Zagreb, 6. februarja. Sinoči je imel
senat sodnega stola v Zagrebu sejo
glede internacije dr. Mačka in tovari-
šev. V odloku se najprej citira reše-
nje stola sedmorice o predmetu pri-
tožbe dr. Mačka in njegovih tovarišev
proti odloku policije v pogledu njih
internacije. Stol sedmorice je namreč
potrdil, da je nastal spor glede kom-
petence med sodno in upravno ob-
lastjo. Sodni stol je sklenil, da se po-
vodom pritožbe dr. Mačka in njegovih
tovarišev odlok policije ukine in da

se morajo interniranci spustiti na
svobodo.

VELIKI ŽUPAN PA INTERNACIJO POTRJUJE.

Zagreb, 6. februarja. Včeraj je po-
licija dr. Mačku in njegovim interni-
ranim tovarišem dostavila odlok ve-
likega župana zagrebške oblasti, s
katerim se potrjuje internacija dr.
Mačka in tovarišev in se ti pozivajo,
da se v roku 14 dni rednim potom
pritožijo.

Poslanik, ki grozi davkoplačevalcem.

Sarajevo, 6. februarja. Včeraj je
imel dr. Spalajković skupščino, ki je
bila dobro obiskana. Dr. Spalajković
je izjavil, da država ni stvorjena z gu-

mijastimi kroglicami, marveč z jekle-
nimi: Če je ne boste branili volilci z
gumijastimi kroglicami, jo bomo bra-
nili mi z jeklenimi.

DR. SEKULIĆ BO OZDRAVEL.

Beograd, 6. februarja. Socialistični
poslanec dr. Sekulić je izven nevar-
nosti, njegovo zdravje se boljša. Go-
tovo pa mu bodo morali amputirati
roko, ki si jo je poškodoval radi
udarcev, zadobljenih od pristašev
režima.

DR. DRINKOVIĆ PRI KRALJU.

Beograd, 6. februarja. Minister brez
portfelja dr. Mate Drinković je bil
včeraj od 18. do 19.30 v avdienci pri
kralju. Razpravljala sta izključno o
političnih prilikah v prečanskih kra-
jih.

bloka« pa se norčujejo celo iz avtono-
mije občin in z gerenti preplavljajo
Slovenijo!

In ali naj vam govorimo o njihovem
delu proti svobodni vseučilišč? O njiho-
vem kupovanju duš potom štipendij?

Ali celo o njihovih aferah, ki so
osramotile slovensko ime in oropale
slovenski narod za milijone in mili-
jone premoženja? Ali naj vas opomi-
njamo na vso njihovo nezmožnost v
socialni zakonodaji? Ali naj vas kliče-
mo na Miklošičevo cesto, da si ogle-
date v stavbi ambulatorija njihovo ne-
spodobnost in natura?

Naj bo dovolj teh njihovih umaza-
nosti in nezmožnosti! Naj bo dovolj
naštevanja njihovih grehov! Vsaj ga
ni med nami človeka, ki ne bi posledice
vsaj enega od njih čutil na lastni
koži!

In kljub vsemu temu, hočejo biti
predstavniki napredne misli.

Bratje! V znaku napredne misli je
napredoval slovenski narod, pod nje-
nim praporom je šel od zmage do
zmage! Danes je ta zmagoslavna pot
ustavljena, ker so voditelji »nacional-
nega« bloka« napredno misel do kosti
kompromitirali.

Toda konec mora biti tega kompro-
mitiranja in čista ter neomadeževana
ko nekaj mora zavladati napredna
misel in zato Slovenci!

dne 8. februarja niti ene kroglice v
skrinjico »nacionalnega bloka«, ker
ta skrinjica je

skrinjica naše sramote!

To sramoto mora 8. februar izbri-
sati in zato vsi v boj za svobodo in
poštenje!

Ne taje!

Včeraj smo objavili senzacionalna odkritja »Slovenca«, kako so mladini plačali denuncianta, ki so denuncirali Jadransko banko — italijanskim oblaščvom.

Bilo je to narodno izdajstvo najgršče vrste in vsak poštenjak se mora naravnost zgražati nad propalostjo takih ljudi.

Obdolžitve »Slovenca« so tako težke in tako konkretne, da smo bili globoko uverjeni, da bo »Jutro« odločno zavrnilo »Slovenčeva« odkritja in dokazalo, da so ta odkritja neresnična. Najmanj pa, kar je pričakoval prav vsak poštenjak, je bilo, da bodo napredni vložili tožbo proti »Slovencu«, ki je odločno povdaril, da prevzame vso odgovornost.

Ničesar od tega pa se ni zgodilo, temveč včerajšnje »Jutro« pravi samo to, da politični ljudje s to bankarsko zadevo niso imeli ničesar opraviti. In s prav jezuitsko zofistiko se hoče zgražati »Jutro«, češ da je »Slovenec« mnenja, da ni zločinca kaznjiv, temveč tisti, ki zločinca prijavi državnemu pravdniku.

Ta ciničen pregovor je vreden mladinske morale toda javnosti ne bo prepričal. Ker nihče se ne zgraža nad tem, če je izročen zločinca sodišču. Javnost se zgraža samo nad tem, da so mladinski gospodje plačevali denunciantom sto in stotisoče dinarjev samo zato, da so denuncirali. Kje na svetu pa ste še slišali, da se plačuje tako bogato tistega, ki prijavi zločinca! Kadar se plačuje take svote, potem je dokazan lasten interes, ki je zvezan z denunciacijo.

In ta interes je bil Jadransko banko ubiti in požeti njene kapitalije!

Pa še nekaj je treba povdariti. V

Jadranski banki je imelo uloženih naših Primorcev par milijonov lir vlog n Jadranska banka je bila tedaj, ko so jo mladinski plačanci denuncirali italijanskim oblaščvom, da je oškodovala italijanski erar. čisto slovenska banka! Od mladinske denunciacije dalje je začela tržaška Jadranska banka hirati, tedaj je bil storjen oni usodepolni korak, vsled katerega so izgubili naši Primorci na milijone premoženja.

Zato je bila mladinska, samo iz maščevalnosti in egoističnih motivov porojena denunciacija, najgršče narodno izdajstvo, ki mladinsko kliko za vedno diskvalificira za javno življenje.

Nikar ne mislite gospodje mladini, da se boste sedaj rešili s cinično igro vloge moralistov. Naj bi se zagrešilo v tržaški Jadranski banki karkoli, zaveden Slovenec se ne bi nikdar mogel ponizati do tega, da bi ovajal slovenski zavod Italijanom.

In se v resnici tudi ni noben Slovenec našel! Šele potem, ko ste vi demoralizirali posameznike z visokimi vsotami, šele potem, ko ste za Judežve srebrnike kupili ljudi, šele potem ste mogli denunciacijo izvršiti!

In s pečatom tega narodnega izdajstva na čelu, pred vso javnostjo osramočeni kot ljudje, ki zavajajo druge za visok denar v denunciantstvo, ti ljudje si upajo predstavljati sebe kot zastopnike narodne in napredne misli!

Z obraza vam je vržena sedaj krinka in javnost vidl vas v vsej vaši umazani goloti in zato bo 8. februar za vas dan tako groznega obračuna, da boste doigrali za vedno.

In narod se bo tedaj oddahnil in poštenje bo zopet zavladovalo!

Naprednjaki!

Nasilniki oskrunjajo napredno misel! Vsi v boj za čast napredne misli, ki ne trpi terorja!

Vsi na volišče! Kdor ostane doma, ta podpira reakcionarce in teroriste! Državljijska svoboda mora zmagati!

Argument hlapcev.

S posebno vztrajnostjo razlagajo žerjavovci, da je treba voliti »nacionalni blok« vsled tega, ker ima vso vladno oblast v rokah in ker bo nekaj dosegel za svoje volilce samo tisti poslanec, ki je v dobrih odnošajih s sedanjimi mogotci.

Je to argument, ki je dostojen in vreden samo sužnjeva. Svoboden narod pa ta argument hlapcev s studom odklanja, ker ne zahteva od nikogar miloščine, temveč terja samo svoje pravice.

Samo zakon ima vladati in sicer zakon, pred katerim so vsi enaki. To je osnovna zahteva demokracije in na tej zahtevi vztraja vsak narod, ki je vreden svobode.

Žalostna resnica je, da je to načelo pri nas danes poteptano in da se ne deli pravica po zakonu, temveč po samovolji mogotcev. Je res, da ostane danes nekaznovan tudi zločinca, če je v dobrih odnošajih z mogotci in je dalje res, da se ne vpraša, če je zahteva volivcev utemeljena, temveč kateri stranki pripadajo. In je dalje res, da doseže pristaš vladnih strank tudi protizakonite stvari, dočim opozicionalci ne dobi niti tega, kar mu zakon izrecno dovoljuje.

To je ravno tisto zlo, ki tlači danes Jugoslavijo in svoboden državljani bo dejal, da je treba to zlo odpraviti, pa naj bi bil v ta namen potreben še tako težaven boj, dočim bo slabič in suženj po duši uklonil svoj tilnik in postal

hlapec tudi nasilnega in krivičnega despota.

In v tem je danes jedro vsega političnega boja. Čeprav nimajo žerjavovci v vsej Sloveniji niti enega s kolničnikom izvoljenega poslanca, vendar vihte nad vso Slovenijo svoj bič, ker so valpti mogotcev. In na svoje hlapčevstvo so celo ponosni in padli so že tako nizko, da ne čutijo sramote, ki pade na nje, ko oznanjajo svoj evangelij hlapčevstva. Oni so ponosni na svoje dobre »zveze« z Beogradom, oni se ponašajo z naklonjenostjo mogotcev, oni se bahajo s tem, da so brezpogojni hlapci nasilnikov! In hoteli bi, da bi ves narod z njimi vred padel na stopnjo hlapcev.

Toda tega ne učakajo! Slovenski narod ni klonil pred mogočnim habsburškim gospodarjem in bo še manj padel na kolena pred majhnimi hlapčki sedanjih mogotcev. Z močno roko bo zgrabil slovenski narod dne 8. februarja za bič hlapcev ter usekal ž njim po onih, ki mu prihajajo s hlapčevskim argumentom, da se treba boriti za naklonjenost mogotcev. Narod je svoboden in nad njim ni gospodarja! In narod bo uveljavil svoje pravice in premagal nasilnika, pa se naj naši valpti še tako repenčijo.

Še vse drugače graščine je obvladal narod, pa ne bi bil derutne bajte, ki nosi napis: Žerjavova stranka.

Osmega februarja bo na razvalinah te bajte zasijala svoboda in suverena volja naroda!

Kakšne lastnosti mora imeti narodni poslanec.

V znameniti knjigi »The mirrows of Downing street« (po naše povedano »Slike angleških državnikov«), ki je vzbudila radi svoje ostre, a pravič-

ne kritike na Angleškem velikansko pozornost, čitamo v predgovoru k ljudski izdaji besede, ki bi jih radi ravno sedaj, ko stojimo pred volitva-

mi, navedli slovenskim volilcem v pomislek. Tudi bo naše čitatelje gotovo zanimalo, kakšne lastnosti se zahtevajo na Angleškem od mož, ki hočejo biti voditelji naroda. Pisatelj pravi:

»Zdi se, da je povsod, koder se govori naš jezik, zavladovalo prepričanje, da morata v pravem voditelju biti združena visoka inteligenca in neomajna moralna poštenost. Rekel bi, da je človeštvo več kot nezadovoljno s svojimi voditelji; pričelo je spoznavati, zakaj ti voditelji niso zadovoljivi... Zadovoljstvo s sedanjimi voditelji demokracije pri nas in drugod bi služilo le v dokaz inteligenčne nespošobnosti: zadovoljstvo s sedanjim stanjem sveta bi bil le znak moralne smrti...

Če smem dati tistim, ki jim je ta izdaja v prvi vrsti namenjena (t. j. ljudstvu), dober nasvet, jih prosim, da naj gledajo pri izbori svojih voditeljev v prvi vrsti na moralne lastnosti, t. j. na lastnosti značaja bolj kot na lastnosti razuma; potem pa naj tako izbranim voditeljem ostanejo zvesti.

Disciplina je za obstoj demokracije bistveno potrebna; brez nje ni prič-

kovati drugega kakor nered, neuspehe in poraze.

Postaviti si je treba pameten cilj, nato izbrati si visokomiselnega voditelja potem pa jim ohraniti stanovitno in zvesto srce za dolgo pot do pravičnejših in lepših časov.

Ko bo zahteval narod od svojih voditeljev značaj, ko bo čutil v sebi nebotično razliko med površnim bahanjem in močnem globoke vrednosti, potem se le pa tudi potem ne brez zvestobe, sme upati, da najde srečen izhod iz svojih nezdoljivosti.

Te besede angleškega pisatelja naj bi si volilci prav dobro premislili, predno oddajo 8. februarja svoje krogljice za moža, katerim se ne more očitati ne značajnosti, še manj pa neomajne moralne poštenosti.

Naj si zapomnijo vsi, da je bil na pogodbi, na kateri se je zavezala JDS s svojo besedo, da bo odstopila po 1. januarju ljubljanski mandat dr. Ravniharju — tudi g. dr. Gregor Žerjav, duša »nacionalnega« bloka.

Vsak volilec torej ve, kaj mu je storiti dne 8. februarja in da je parola poštenjakov:

V boj proti »nacionalnemu bloku«.

Primorci!

Kot nadležen tujec je bil izgnan od sedanjih mogotcev begunec-učitelj! Dne 8. februarja morajo pa Primorci nagnati nasilne mogotce!

Anton Brandner:

Tudi dr. Boži Markoviću so zabranili govor!

Nasilstvo se ni izvršilo samo nad dr. Korošcem, ki mu je bila zabranjena svoboda govora, marveč je ista usoda doletela tudi dr. Božo Markovića, kateremu nihče ne more očitati »izdajstva nacionalne misli«. To naglašam zato, da se vidi, da se uporablja nasilje zoper vsakogar, ki ne misli tako, kakor vevajajo sedanji mogotci.

V nedeljo sem bil s prof. dr. Božo Markovičem na shodu v Soštanju. Bil je to njegov 19 shod širom mariborsko-celjskega voliln. okrožja. Na nešteti shodih sem ga spremljal in nikjer se mu ni pripetilo, da bi mu bila zabranjena beseda, še manj pa, da bi temu borecu za jugoslovansko idejo in graditelju Jugoslavije vrzel kdo v obraz, da je protidržaven element. Bili smo v krajih, kjer so bili navzoči samo priprosti delavci (Ruše, Trbovlje itd.), a povsod so se zborovalci, dasi pripadajoči raznim strankam, zadržali mirno in z velikim spoštovanjem poslušali izvajanja dr. Bože Markovića. Videlo se je na njih, da želijo, da odnese dr. Boža Marković najboljše utise iz Slovenije. Tako so postopali preprosti delavci, med njimi komunisti.

Vse drugače je bilo v Soštanju, kjer je nastopila takozvana »napredna« inteligenca. Ko je ta vstopila v zborovalno dvorano pri Kunstu — 15 do 20 razgrajčev — se je že vedelo, da pride samo s tem namenom, da shod prepreči. Mislili smo, da bodo imeli vsaj pred častljivo osivelo osebo dr. Bože Markovića toliko spoštovanja, da ga bodo mirno poslušali. Toda ne! Rjuli so kakor bi bili obsedeni. Vladnega komisarja, ki ga je poslala oblast doslej na vsak naš shod, ni bilo, kar da mnogo misliti. Dr. Marković se je mučil in odgovarjal na medkličce, ki so prihajali iz desetih strani obnem; naposled je besnenje soštanjske inteligence zadobilo take oblike, da je bil dr. Marković primoran staviti vprašanje: »Ali mi dopustite, da govorim, ali mi ne dopustite?« — »Ne dopustimo Vam naprej govoriti, ker ste kritizirali našega Pribičevića,« so se zadržli iz vseh grl in dr. Boža Marković je moral končati svoj govor.

Če bi hotel navesti vse bedaste medkličce, ki so padali, bi vedlo predaleč, ne morem pa preiti dveh dejstev: Dr. Boži Markoviću, možu, ki je osivel v boju za Jugoslavijo, so zabrusili v obraz, da je protidržaven element. Tu pa je dr. Marković nastopil s tako odločnostjo, češ sprepuvedujem vam, da me nazivate protidržaven element, da je razgrajčev vpadel pogum in so se začeli na vse mogoče načine izgovarjati.

Drugi moment, ki je vreden, da se ga zabeleži, je sledeč: Razgrajajoča »inteligenca«, ki je dr. Boži Markoviću zabranila govor, je odkrito izjavila, da je za politiko jake roke, da je za diktaturo. Na to pa je dr. Boža Marković reagiral s sledečimi besedami: »Ako ste Slovenci za diktaturo, potem se morate izločiti iz Jugoslavije, kajti mi Srbi nočemo diktaturo!«

Shod v Soštanju se torej ni mogel vršiti. Par ur za tem, ko so jugoslovanski nacionalisti preprečili shod dr. Korošcu v Ljubljani, je ista organizacija — ali je treba še dokazov, da je Orjuna v službi dr. Žerjava? preprečila shod dr. Bože Markovića v Soštanju. Ako trdijo, da so zabranili shod dr. Korošcu v Ljubljani samo radi tega, ker je SLS oskrunila nacionalno misel, zakaj so ga potem zabranili dr. Boži Markoviću? Najžalostnejše pa je to, da se je moglo kaj takega dogoditi v Soštanju in to kljub temu, da je taista inteligenca opravičevala svoje zlobno postopanje s tem, da so Slovenci v Soštanju zatirani od Nemcev tudi še sedaj, čeravno vlada že šest let z malimi izjemami vedno PPZ režim, v službi katerega se nahajajo.

Da bo slika popolna, povem tudi, kako se je dr. Marković izražal o teh ljudeh, kadar je odgovarjal na vprašanja, kako je bilo v Soštanju. Rekel je: »Kakor da bi bili ispuščeni iz norišnice, tako so se vedli. Kaj takega še nisem doživljal! Kljub temu žalostnemu dejstvu pa je bil dr. Boža Marković zadovoljen, ker je na lastne oči videl, kake sadove rodi Žerjavova politika.

Zadovoljni pa smo lahko tudi mi, ker je Soštanj v vsakem oziru zelo olajšal naše delo. Vsakega nasilja je enkrat konec! Kakor povsod drugod bo nastal preokret tudi v Soštanju. Porok za to so nam priprosti delavci, ki so se škandalizirali nad postopanjem soštanjske inteligence. Prišli so za nami na kolodvor in se opravičevali, da se je moglo dr. Markoviću ravno v Soštanju kaj takega pripetiti. Dali so nam na razpolago naslove. Prevzeli so letake in nam obljubili, da bodo delali z vsemi močmi, da se izbriše madež, ki ga je utisnila Soštanju Žerjavova inteligenca.

Ko zaključujem, vprašam: komu se še niso odprle oči? Ne bodimo malenkostni! Sedaj ni na dnevnem redu ne klerikalizem ne liberalizem! Sedaj gre samo za boj med absolutizmom (Pašić) in demokratizmom (Davidović).

V nevarnosti so najprimitivnejše državljanske svoboščine! Na delo za bratski sporazum!

Za bratski sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci!

Mesto Ljubljana — 5. (zadnja) skrinjica. Lista 'Narodne zajednice' je:

Kandidat: Dr. VLADIMIR RAVNIHAR,
odvetnik v Ljubljani.

Namestnik: RUDOLF JUVAN, uradnik
v Ljubljani.

Ljubljansko-novomeško volilno okrožje — 7. skrinjica.

Nosilec liste bloka bratskega sporazuma: IVAN DERŽIČ, žel. uradnik
v Ljubljani.

OKRAJNI KANDIDATI:

Volilni okraj Črnomelj in Novo mesto:

Kandidat: Simon Mersol, inšpektor finančne kontrole v Novem mestu.

Namestnik: Ivan Luzar, tesar in posestnik v Kandiji.

Volilni okraj Kočevje:

Kandidat: Josip Ančik, lekarnar v Ribnici.

Namestnik: Viktor Medved, uradnik v pok. v Kočevju.

Volilni okraj Kranj in Kamnik:

Kandidat: Rudolf Jeglič, kamnosek in posestnik v Kranju.

Namestnik: Ivan Bračič, preglednik finančne kontrole v Trzinu.

Volilni okraj Krško.

Kandidat: Fran Vodopivec, pek. mojster in posestnik v Krškem.
Namestnik: dr. Fran Kandare, odvetnik v Krškem.

Volilni okraj Logatec:

Kandidat: Anton Šircelj, železniški uradnik v Ljubljani.

Namestnik: Jakob Loštrk, čevljar v Zireh.

Volilni okraj Ljubljana-okolica in Litija:

Kandidat: Fran Rupnik, strojevodja v pok. v Ljubljani.

Namestnik: Fran Umek, strojnik, Toplice - Zagorje.

Volilni okraj Radovljica:

Kandidat: Rudolf Juvan, uradnik v Ljubljani.

Namestnik: Jakob Bratuž, strugar na Blejski Dobravi.

Mariborsko-celjsko volilno okrožje — 14. (zadnja) skrinjica.

Nosilec liste bloka bratskega sporazuma: Dr. BOŽA MARKOVIČ, univerzitetni prof.
v Beogradu.

OKRAJNI KANDIDATI:

Volilni okraj Maribor levi in desni breg:

Kandidat: Ivan Roglič, trgovec v Mariboru.

Namestnik: Dr. Adolf Pečovnik, profesor v Mariboru.

Volilna okraj Celje - Mozirje:

Kandidat: Dragotin Gobeč, podžupan v Celju.

Namestnik: Anton Majerhold, gostilničar in vojni invalid v St. Janžu ob Savinji.

Volilna okraj Laško - Brežice:

Kandidat: Pavel Dornik, rudar v Trbovljah.

Namestnik: Ivan Novak, rudar v Trbovljah.

Volilna okraj Slovenjgradec - Prevalje:

Kandidat: Dr. Fran Toplak, zasebni zdravnik v Mariboru.

Namestnik: Franjo Selinšek, železniški poduradnik v Mariboru.

Volilna okraj Smarje - Konjice:

Kandidat: Ivan Veselak, posestnik in železničar v Seržovici.

Namestnik: Josip Berglez, posestnikov sin v Bobovem.

Volilna okraj Ptuj - Ormož:

Kandidat: Anton Blažek, podžupan v Ptuj.

Namestnik: Vinko Serona, učitelj v Ptuj.

Ptju.

Kandidat: Bruno Faninger, trgovec v Mariboru.

Namestnik: Fran Bračun, profesor v Mariboru.

Volilna okraj Murska Sobota -

Dolnja Lendava:

Kandidat: Josip Ribarič, profesor v Mariboru.

Namestnik: Frane Talány, gostilničar v Biserjanah št. 1.

Nasi časopisi so:

»NARODNI DNEVNIK«
v Ljubljani.

»NOVA PRAVDA«
v Ljubljani.

»NAS DOM«
v Gornji Radgoni.

»SLOBODNE NOVINE«
v Zagrebu.

Volivna dolžnost

velja v nedeljo, dne 8. februarja. Niti en poštenjak ne sme ostati ta dan doma. Vsi morajo na volišče, ker zmaga poštenosti, resnice in svobode mora biti silajna. Sedanji mogotci bodo skušali z intrigami opehariti za plod njihove volilne zmage. To nakano mora v kali zadržati blesteča veličina zmage in zato v nedeljo vsi na volišče! Z intrigami doli enkrat za vselej. Naj živi volja naroda!

Za gospodarsko samostojnost Slovenije — proti neenakemu obdavčenju!

Za poštenost — proti korupciji in besedolomstvu!

Za resnično naprednost — proti reakciji!

Za državljansko svobodo — proti terorju!

Za odpravo stanovanjske bede in brezposelnosti!

Za državljansko svobodo — proti terorju!

Narodnjakom in naprednjakom!

Današnji gospodarji »Slovenskega Naroda« se v tem umazanem volilnem boju blasfemično poslužujejo dr. Tavčarjevega imena. V svoji neokusni drznosti gredo celo tako daleč, da meni očitajo, češ da sem se izneveril dr. Tavčarjevemu načelom. Na to očitanje ne morem molčati. Zato naj mi je oproščeno, ako se s tem pregrešim proti globoki pijeteti, ki jo neomejeno hranim Tavčarjevemu spominu.

Dr. Tavčar, ko bi bil danes živ in zdrav — in večna škoda je, da ga ni — bi ravnal prav tako, kakor ravnamo mi, njegovi ožji politični prijatelji. Nismo družega, nego izvrševalci njegove politične oporoke, ki nas je v njej označil za svoje dediče in je v njej ena prvih točk, da »Slovenski Narod« nikdar ne sme priti v roke, ki se v njih nahaja danes. To stoji črno na belem!

Čitajte njegove znamenite programatične članke ob rojstvu in stvaritvi naše države, katere se je oklenil z vso ljubeznijo svoje pristne slovenske duše. Prav tako, kakor je z vsemi vlakni svojega srca ljubil svoj narod slovenski.

Kakor ob polaganju granitnega temelja zvane njegove besede: »Mi smo za absolutno narodno in državno edinstvo pod žezlom dinastije Karadjordjevičev. Za Slovence je to edini spas. To je naš program in vogelni kamen naše politike!«

A zopet ob drugi priliki: »Edinstvo države, pa mnogo, mnogo avtonomije!«

Kako je zažvižgal njegov bič po zraku, kadar se je kdo pregrešil proti zakonu ter proti obstoječemu pravnemu redu. Brezprimerni njegov sarkazem ga je ošvrknil, če se je v tem pogledu pregrešil celo oni, ki je poklican, da je čuvar zakonov in prava. Njegov izraziti in tenkovestni pravni čut ni prenašal nobene krivice. Njegovo mehko srce nobenega sovraštva in nobenega nasilja, njegova svobodoljubnost nobene tiranije in nobenega absolutizma, njegov idealizem nobene sebičnosti, njegova pravost nobene nepoštenosti in nobene korupcije. In če je to zasledil v lastni stranki, njegova sodba je bila, kakor so to okusili današnji duševni voditelji SDS na lastnem telesu, neizprosna.

Postavite tega celega moža v današnjo dobo. Ni težko uganiti, kje bi stal on in kdo bi bil njegov nasprotnik. Zaradi nečednih političnih lastnosti voditeljev tedanje JDS in današnje SDS smo se poleti 1922 ločili od njih in s tem tudi od stranke, ki so si jo oni osvojili. Storili smo ta korak s polnim pritrilom in odobravanjem dr. Tavčarjev. Njegov organ »Slov. Narod« pa je pričel neizprosno boj proti politični korupciji in proti politiki nasilja v Sloveniji.

Na zimo 1922 so bile občinske vo-

litve v Ljubljani. Skupina okoli »Slovenskega Naroda« je stopila v zvezo z Narodnimi socialisti ter si v Jugoslovanski zajednici skušala priboriti zmago. Kakor danes, so bila tudi tedaj naša gesla: svoboda in napredek, prava demokracija in bratstvo, socialna pravičnost in enakopravnost, predvsem pa poštenost kakor v zasebnem, tako v javnem življenju.

Tedaj je dr. Tavčar poslal predsedstvu manifestacijskega shoda Jugoslovanske zajednice to-le pismo:

»Priklenjen na bolniško posteljo, se današnjega zborovanja Jugoslovanske zajednice žal ne morem udeležiti osebno. Sem pa v duhu z Vami.«

»Sporočite zborovalcem moj prijateljski pozdrav!«

»Popolnoma odobravam vaš nastop in mu želim popoln uspeh.«

»Z odličnim spoštovanjem

dr. Ivan Tavčar.«

Do dna duše sem uverjen, da bi nam za današnje volitve poslal popolnoma enako sporočilo.

Imam zavest, da smo ves čas dosledno vodili politiko v njegovem smislu in v njegovem duhu. Razmere se od leta 1922 niso izpremenile na nobeno stran.

V borbi za najprvotnejše državljanske pravice in svoboščine, v borbi proti slabi administraciji, v borbi proti nezakonitosti in proti nepoštenosti — bil bi na naši strani. Njegova obsodba besedolomstva pa bi bila hujša, nego kateregakoli drugega kompetentnega foruma.

Prav tako pa ne more biti dvoma, da bi on visoko dvignil zastavo bratskega sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci na pravičnem temelju: enake pravice, enake dolžnosti, da bi obsojal politiko sovraštva ter da bi z vso svojo lepo slovensko besedo prepričeval, da je široke množice našega naroda samo z ljubeznijo, prizanesljivostjo, s poukom in lepim vzgledom vzgojiti v resničnem patriotizmu do edinstvene naše kraljevine.

Lahko je torej odgovoriti na vprašanje, v katerem taboru bi bil dr. Ivan Tavčar v današnji težki krizi. V onem čisto gotovo ne, ki mu zapovedujeta »Jutro« in pa danes ubogi njegov... »Slov. Narod«.

In če bi mu ob tem volilnem boju kdo v odobrenje predložil napredne kandidatne liste, izločil bi kot protivno vsemu svojemu političnemu mišljenju in čustvovanju ono, ki nam je v Sloveniji predstavljala metod nasilja, nezakonitosti, brezpravnosti in nepoštenosti, ono demokratsko kliko, ki pa čuti potrebo, da zakriva svojo goloto s srajčico »nacionalnega bloka«.

Tako je in nič drugače!

Dr. Vladimir Ravnihar.

»SAMO NACIONALNI BLOK MORE SESTAVITI TRDNO VLADO«,

to je refren vseh mladinskih agitatorjev. Priznati je treba, da je ta refren bolj lažnjiv od agitatorjev. Samo prevdariate: Leta 1923 so delali radikali volitve z ravno takim policijskim nasiljem kakor letos. Razlika je samo v tem, da je letos odpor opozicije neprimerno večji ko predlanskem. Poleg tega so radikali letos tako razcepljeni, kakor še niso bili nikoli. Nacionalno misel so radikali izrabljali leta 1923. Še veliko bolj ko letos. Razlika je samo, da je imel klic — Srbi na okup! tedaj, ko je prvič zadonel vse drugo veljavo ko danes, ko je postal že fraza. Vrh vsega pa pri zadnjih volitvah še ni bilo vseh teh umazanij afer, ki so kompromitirale radikalno stranko do kosti. Iz vseh teh dejstev je jasno, da bodo radikali pri sedanjih volitvah nazadovali in da se odrežejo naravnost sijajno, če dobe 100 mandatov. — Za samostojne demokrate je volilna prognoza zares obupna. Gotovi mandati so samo člani dinastije Pribečević. Krizman sigurno propade, Wilderjeva usoda je zapečatena in Grisogono bo izvoljen z radikalnimi glasovi, dočim je bil leta 1923. izvoljen z demokratskimi.

Isto velja za dr. Lukiniča, če bo sploh izvoljen. Da tudi v Sloveniji ne dobe samostojni demokrati ničesar, ve vsakdo od nas. Ker kakor ne more voda teči navzgor proti vrhu, tako tudi ne morejo biti izvoljeni mladinski kandidati proti volji ljudstva. Ljudsko voljo pa menda vsi poznate.

Zato je pripovedovanje Jutrovih agitatorjev, da dobimo stalno vlado samo potom nacionalnega bloka, navadna fantazija; ki je za predpusten čas primerna, za resne ljudi pa nesprejemljiva. Do stalne vlade pridemo samo z zmago opozicionalnega bloka, ki je imel že v prejšnji skupščini večino in ki bo prišel v novo še z večjo večino. Taka je resnica, krivi preroki iz jutrove dežele.

NI NASILJA!

V Pančevu so razbili plačanci mogotcev okna na stanovanju Miloša Karamarkovića, majorja v pokoju. Karamarković je eden vodilnih demokratov v Pančevu. Drobci stekla so padali na postelje njegovih otrok. Karamarković je zato poslal svojo rodbino v Beograd, da jo obvaruje pred vsako eventualnostjo. — Še tri dni nasilja in potem ste opravili, gospodje, ki pravite, da ni nasilja.

Svarilo!

Dobili smo točne informacije, da namerava SDS v Ljubljani, takozvani »mladini«, na predvečer skupščinskih volitev in na dan volitev samih, dne 8. februarja, z ostudnimi lažmi, ki jih hočejo razširiti s plakati, letaki in po svojih listih — volilce premotiti, da bi ali sploh ne šli voliti ali pa da bi volili Zerjavovega kandidata Mohoriča!

Med drugim nameravajo razglasiti, da je dr. Ravnihar v zadnjem trenutku — odstopil od svoje kandidature. Hočejo tudi vreči med volilce vest, da je »dr. Ravnihar izdal napredno Ljubljano« in zato: »Vsi na krv za Mohoriča in za »nacionalni blok!«

Svarimo volilce, da se ne dajo begati s takimi lažmi v zadnjem trenutku, predno gredo na volišče!

Te metode »mladinov« so nam dokaz, da so prepričani o svojem porazu in zato si hočejo pomagati na nepošten način! Dokaz pa je to tudi, da »Narodna Zajednica« v Ljubljani zmaguje!

Volivna borba.

NAVODILA G. DAVIDOVIČA.

Gosp. Davidovič, šef demokratske stranke je poslal vsem demokratskim organizacijam sledeča navodila:

1. Vsak demokrat mora voliti in glasovati za demokratsko stranko.

2. Vsak demokrat mora poskrbeti, da niti en prijatelj dem. stranke ne izostane od volitev.

3. Vsak predstavitelj liste mora čuvati skrinjico in se ne sme ozirati na nobene grožnje nasprotnikov.

4. Vsak predstavitelj mora v zapisniku zabeležiti vsako nepravilnost, ki bi se na volišču dogodila.

5. Vsak predstavitelj mora podpisati vsako stran zapisnika, da se prepriča izmenjanje kake strani.

6. Vsak predstavitelj se mora podpisati pod besedilom, kjer se poroča, koliko krogljic je bilo v vsaki skrinjici.

7. Vsak predstavitelj mora podpirati zahteve drugih opozicionalnih strank. Opozicija je v vseh stvareh solidarna in tudi ob taki priliki.

8. Vsak predstavitelj mora voditi evidenco, če so vsi demokrati glasovali in pozvati vse, ki še niso glasovali, da takoj izvrše svojo volivno dolžnost.

9. Vsak predstavitelj mora takoj, še 8. februarja poročati stranki o vseh nepravilnostih, ki so se dogodile na njegovem volišču.

10. Vsak predstavitelj mora imeti vse preskrbljeno, da bo še 8. februarja javil rezultate volitev stranki in glasilo stranke!

11. Vsak demokrat mora znati, da se 8. februarja nasilje konča in da je to poslednji dan režima korupcije in strahot. Demokrati, vsi na volišče! To zahteva od vas domovina in v tem je spas!

NAJBOLJSI DOKAZ.

Beograjski radikalni voditelji so že začeli razpravljati o možnostih, ki bi nastale po 8. februarju. O vladi nacionalnega bloka ne govorijo niti en resen politik. Največ se govori o možnosti koalicijske ali pa koncentracijske vlade. Splošno se misli, da bi se mogla koncentracijska vlada lažje doseči, ker je volilni boj tako zelo združil opozicijo, da ni verjetno, da bi se katerakoli opozicionalna stranka ločila od opozicionalnega bloka. V zvezi s temi ugibanji se tudi vedno bolj krepi ona struja radikalov, ki hoče z žrtvovanjem Pribičevića zgraditi most med opozicijo in radikali.

NI NASILJA!

Dr. Zarko Miladinović je te dni obiskal Pašića in se mu pritožil vsled nasilja, ki ga vrše v njegovem okraju samostojni »demokrat«. V Gospiću so mu aretirali šoferja, da ni mogel oditi Miladinović na shod. V Otočcu je bil prepovedan Miladinoviću najprej shod, potem še zaupniški sestanek. Na hišo, v kateri je bil, so metali kamenje, policija pa je to gledala. Nasilje v Liki je tako nezno, da sta radikalna kandidata, ki sta na listi nacionalnega bloka, svojo kandidaturo pre-

klicala in pozvala volilce, da glasujejo za Miladinovića, ki je neodvisen radikal. Miladinović sam je dejal, da je stanje v Liki takšno, kakor da bi tam še vedno bila črna Avstrija. G. dr. Pivko, kaj praviš na to?

VSE JIH ZAPUŠČA.

Poročali smo že, da je glasilo francoske vlade »L'ère nouvelle« ostro obsodilo sedanje razmere v Jugoslaviji. Glasilo francoske vlade se je pridružilo sedaj glasilo angleškega zunanjega ministra »Observer«. V dolgem članku ostro obsodijo sedanji režim in napovedujejo zmago opoziciji. Edino fašistovski listi še hvalijo sedanjo vladu. In kljub tej, več ko sumljivi hvali, se navdušujejo nekateri nacionalisti za to vladu!

PUCLJEV PENZIJON.

Resnicoljubna mladinska »Domovina« piše, da g. Pucelj prejema mesečno 20 tisoč dinarjev penziona in da se radi tega peha za poslanca. — Če bi g. Pucelj penziona res prejemal, bi ga dobival, ali je poslanec ali ni. — Tu se torej laž »Domovine« takoj otipuje. Razen tega pa g. Pucelj pokojnine sploh ne prejema več. — Šla mu je eno leto — mesečno približno 2000 dinarjev — od takrat ne prejema več. — Istotako od razpusta narodne skupščine ne prejema več poslanskih dnevnih. Končno tudi ne prejema »nagrada« od Slavenske banke, niti ni bil deležen svinčenega in drugih fondov. — Vidi se, da sta mladini in resnica dva zelo nasprotujoča si pojma.

VSE PREGANJAJO.

V imenu glavnega odbora srbske stranke je poslal Aca Stanojević kralju sledeče pismo: »Veličanstvo! Glavni odbor srbske stranke v Beogradu prejema dnevno množična poročila od kandidatov in pristašev stranke o nezasiženem nasilju, ki ga oficijelno in neoficijelno vrši vlada nad najbolj zvestim delom srbskega naroda. Protestiramo najodločneje proti tem nasiljem, ki jih vrši vlada... s pomočjo policijskega aparata ter svojih plačancev in najemnikov. Glavni odbor prosi Vaše Veličanstvo za zaščito njegovih najbolj revnih podaničkov, ki so se borili v vojnah za vzvišeno dinastijo Karadjordjevičev.«

SE IZKLJUČUJEJO.

Glavni odbor radikalne stranke je izključil iz stranke dr. Milana Pečanca, nosilca disidentske radikalne liste v travniškem okraju, kakor tudi vse kandidate in namestnike na listi.

NI NASILJA!

Iz Cetinja se poroča, da so bili v gučki in bjelički občini zaprti vsi demokratski čuvarji skrinjic. — V Skoplju je našel orožnik pri učitelju Nikoli Djurdjeviću neko dovoljeno demokratsko brošuro. Učitelj je bil takoj aretiran — Iz Sarajeva poročajo invalidi Kola Kušić, Hadžagić in Skrbić, da so jim bile odvzete trafike, ker niso radikalni. — Iz Prijepolja se poroča, da morajo na povelje okrajnega načelnika vsi orožniki agiti-

rati za radikale. — Iz Sarajeva se dalje poroča, da so bili skoraj vsi čuvarji zemljoradniških skrinjic aretirani. — Ampak glasilo Zerjava pravi, da ni nasilja in da je njegova stranka, ki se opira na bajonete, svobodomiselnost. Ali boste res trpeli, svobodomiselnosti, da bi se iz vas g. Zerjav tako norčeval? Dne 8. februarja vsi v boj za svobodo!

KAKO LAŽEJO.

Vatikan in Jugo-lavija. Tržaška »Edinost« poroča: Vest, da je jugoslovenska vlada intervenirala pri sv. Stolicy zaradi »mešavanja jugoslovenskih duhovnikov v politično borbo« se ne potrjuje. (Vest smo mi posneli le po dolžnosti kronistov z navedbo vira.) Ze večeraj pa smo omenili, da je bila brez vsake podlage tudi vest, da je bil imenovan od sv. Stolice tržaški škof dr. Fogar, za nekakega papeževga »komisarja« z nalogo, da izvede preiskave v Sloveniji. Tržaški škof je bil v Ljubljani na obisku pri svoji sestri, ki je poročena z ljubljanskim veleindustrijalcem g. Polakom. Njegova pot v Ljubljano je bila potemtakem čisto zasebnega značaja. V ostalem bi se morala poveriti vsaka taka preiskava papeževemu nunciju.

Slovenski listi onkraj meje so stavili vse to v zvezo z nekim nedavnim člankom uradnega glasila sv. Stolice »Osservatore Romano«, v katerem je bil govor o katoliškem časopisju, češ da je ta članek naperjen proti jugoslovenskim katoliškim listom in njihovim politikom. V resnici pa je govoril članek o nalogah katoliškega časopisja sploh brez vsakega posebnega ozira na Jugoslavijo.

Iz teh dejstev sledi, da so vesti o omenjenem incidentu brez podlage in da ni nastopila v odnosih med Jugoslavijo in Vatikanom nikaka izprememba, ki bi bila povzročena po zadržanju slovenske duhovščine v sedanjem volivnem boju v Jugoslaviji.

KAKO DELAJO?

Izvrševalni odbor demokratske stranke je prejel iz Pančeva sledeče poročilo:

»V Pančevu se je pojavil odred takozvanih četnikov, katere je poslalo notranje ministarstvo policiji, da jih ona pošlje po vaseh, da terorizira mirno prebivalstvo. Oboroženi so ti »četniki« z noži, palicami in samokresi. V skupinah po deset hodijo po vaseh, zbirajo kmete in jim groze, da jim bodo poklali deco in žene, da jim bodo požgali hiše, če ne bodo volili radikale. Z golimi noži silijo demokratske predstavitelje in čuvarje skrinjic, da položijo svoja mesta. Policijska oblastva jih vodi od vasi do vasi, beležniki jih pričakujejo in organizirajo njihovo »delo«. Narod je splašen in nas vprašuje, kaj da naj stori. Mi svetujemo prijateljem, da so mirni in da izvrše na dan volitev svojo dolžnost, če hočejo, da se nastilje neha. Toda izzivanje mirnega prebivalstva in nasilja nad njim morejo izzvati tudi krvave dogodke in zato vas prosim, da protestirate na merodajnem mestu — če tako sploh še obstoji — proti temu barbarskemu nasilju in zahtevajte zaščito mirnega prebivalstva. — Ljuba Mihajlović, nosilec demokratske liste za okraj Pančevo-Bela Cerkev.

KAJ NI VSE »KOMAJ«.

Pri skupščinskih volitvah leta 1923 je dobila SKS na Stajerskem 4533 glasov. Jutro pa pravi, da jih je dobila komaj 4000. Dne 8. februarja bodo pa mladini skoraj zmagali. Ampak ta skoraj bo temeljito jasen.

O POPOLNEM RAZSULU

zemljoradnikov sanja »Jutro«. Kakor se vidi, dela Pucelj Zerjavu silne preglavice. Prav tako! Ni kandidature v Sloveniji, ki bi bila tako obsedbe vredna, ka-

kor je Zerjavova. Zato se mora ponesrečiti tudi ta račun dr. Zerjava, da bi bil izvoljen brez količnika. Vsi v boj proti Zerjavovi kandidaturi, vsi v boj proti onim, ki so poteptali poštenje in pogazili državljanske svoboščine!

KAKI SO PRISTASI ZERJAVA.

V »Jutru« čitamo: Izjavljam, da kandidiram na listi Narodnega bloka. Vsak podpis, ki sem ga pomotoma moral dal neki drugi stranki, s tem preklicujem. — Zganjar Jože. — Kremenit značaj mora biti ta Zganjar Jože. Po osmem februarju jih bo štela Zerjavova stranka še več!

OROŽNIKI NISO HOTELI ARETIRATI DR. RIBARA.

V Petrijevcih blizu Osijeka bi moral imeti dr. Ribar, bivši skupščinski predsednik, shod. Občinski komisar je ukazal orožnikom, da dr. Ribara aretirajo. Ti pa so se povelju uprli. Nato je zahteval komisar od velikega župana Perkovića instrukcije. Ta mu je prepustil proste roke. Komisar je nato vnovič ukazal orožnikom, da aretirajo dr. Ribara, toda ti so to vnovič odklonili. Nasilje se je skrhalo.

KAJ SE ZGRAŽATE?

»Slovenski Narod« se silno zgraža, ker je SLS izdala nemški letak, v katerem obeta Nemcem razne lepe reči. Če bi se zgražal nad tem, gotovo ne nacionalno vzglednim dejanjem, narodnjak, ki je v nacionalnem oziru čist, bi njegovo izjavo gladko podpirali. Toda če se zgraža glasilo kliče, ki ima v nacionalnem oziru toliko grehov na sebi kakor malokdo, potem ni to zgražanje drugega ko navadna hinavščina! Kdo pa je obljubljal iredentskim Nemcem v apaški kotlini zlato gradovo? Mar ne voliki župan Pirkmajer, favorit mladinov? Kdo pa je pisaril nemška pisma in pošiljal nemške letake Kočevarjem, če ne mladini? In sedaj se zgražajo! Vsaj res ni treba tako jasno povedati, da vas boli, ker so tudi Nemci zavrnili vsak stik z vami. Nasilneži drugega tudi ne zaslužijo!

LIMANCE.

Samostojni »demokratje« si to pot ne upajo več v Ljubljani postaviti »uradniškega« zastopnika, odkar je g. ravnatelj Reischer rešil uradniško vprašanje malo preveč po svoje. Radi tega se obračajo pri teh volitvah na usmiljenje trgovcev in obrtnikov ter jim ponujajo »trgovskega« kandidata g. Mohoriča. — Zelo pa so naivni, če mislijo, da jim sploh kdo še sedaj nasede na njihove limance!

ORJUNA ZA »NACIONALNI BLOK.

Na večerajšnjem shodu Orjuna je bilo sklenjeno, da morajo Orjunasi celotno glasovati za »nacionalni« blok, pa čeprav je to v nasprotju s sklepom glavnega odbora Orjuna. S tem je Orjuna prenehala biti vsenarodna organizacija in postala je samo strankarska bojna organizacija. Posledice te dekadence ne bodo izostale in z narodnega stališča samo obžalujemo, da ni Orjuna v volivnem boju prestala preizkušnje.

JUGOSLOVANSKI DEMOKRATJE!

Naše vodstvo JDS v Ljubljani nas je zapustilo, izdalo naš program ter se oklenilo Pribičevićevih teroristov, nasilnežev, absolutistov in največjih škodljivcev Jugoslavije. Radi tega moramo kot en mož pogumno nastopiti za naše ideje, za resnično naprednost, za čisto demokracijo in za sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci. Naj živi naš vrhovni šef, poštenjak in patriot Ljuba Davidović! — Naše glasove oddajmo v Ljubljani za Narodno zajedništvo, na deželni pa za listo bratskega sporazuma! Jugoslovanski demokrat.

Učitelji!

Ko je bil Davidović prosvetni minister, so bile učiteljske plače zvišane.

Ko pa je prosvetni minister Pribičević, pa zaman čakajo, da se jim izplačajo postavno določene razlike v plačah.

Duša »nacionalnega« bloka pa je v Sloveniji dr. Zerjav, po milosti Pribičevića minister brez mandata.

V Ljubljani volite vsi v 5. skrinjico.

Manifestacija za Narodno Zajednico.

Včeraj, 5. t. m. se je vršil pri »Novem svetu« volilni shod »Narodne Zajednice«. Prostor (na žalost »mladinov«) nabit polni Po uvodnih besedah predsednika g. Ambrožiča je govoril, iskreno pozdravljen, dr. V. Ravnihar. Boj med »liberalizmom« in »klerikalizmom« se pri nas ni vršil s kulturnim delom, ampak le s takozvano »farško gonjo«. Da je SLS prišla do moči, to je v veliki meri krivda vodij SDS, ki so hoteli ujedinenje forsirati in s tem dali povod velikemu nezadovoljstvu v Sloveniji. Isto je bilo v Hrvatski z Radčićem, katerega je vzgojil s svojimi metodami Pribičević. Srbi, Hrvati in Slovenci smo danes na ven politično en narod, različni pa smo v gospodarskem, kulturnem in smiselnem oziru! Hočemo dejansko ujedinenje, toda ne s silo, temveč naravnim potom, in to je: bratski sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci! — Kaj je takozvani »Nacionalni blok« v Sloveniji? To je SDS s par naivnimi uskokami iz drugih strank. — Kaj so storili vodje SDS do danes v nacionalnem oziru? Od Agro-Merkurja pa do denunciacije jugoslovanske Jadranske

banke v Trstu — ona sama veriga delonj, ki so jako daleč od državotvornega nacionalizma!

Hočemo poštenost, pravo narodnost in pravo državotvornost! Naše uradništvo strada — v Beogradu pa je bilo šest bivših ministrov obtoženih radi korupcije na škodo državnega premoženja!

Hočemo enakopravnost vseh državljanov pred zakonom!

Samo na tej podlagi bo zavladal v naši državi red in mir kot trajna podlaga naši lepi in bogati Jugoslaviji!

Globoko zasnovan govor dr. Ravniharja je bil sprejet z navdušenim odobravanjem!

Po zaključku shoda se je nabralo na ulici par pobalinov, ki so hoteli udreti v zborovalni lokal, toda bili so v najkrajšem času postavljeni na svež zrak. Čestitamo stranki sramote — SDS na takih »nacionalnih borcih«!

Lepo uspeli shod so zborovalci zaključili s himno »Slovenec, Srb, Hrvat«!

Vi hočete razbijati — mi gradimo! In v tem znamenju zmaga »Narodna Zajednica«!

Dnevne vesti.

Vse cenjene naročnike nujno prosimo, da nam takoj javijo, če ne prejema »Narodnega dnevnika« redno. Le na ta način nam bo mogoče, da odpravimo vse nedostatke in da v kali zatremo vse nakane naših nasprotnikov, ki se ne sramujejo tudi najbolj nečednih sredstev, samo da bi »Narodni Dnevnik« zatrl. Upamo, da bo po 8. februarju, ko bo zapihal v Jugoslaviji osvežujoče pomladansko veter tudi v javnem življenju dostavljanje »Narodnega dnevnika« v rodu in da ne bodo imeli naši naročniki nobenega vzroka več za pritožbo.

Prosimo vse cenjene naročnike, da naš težaven položaj uvažujejo in da nam ohranijo svojo naklonjenost.

Uprava »Narodnega dnevnika«.

— Še par državnih nameščencev nam je vrnilo list. Pritisak mogotcev deluje torej točno. Mislimo pa, da vseeno ne tako točno, kakor bo deloval dne 8. februarja pritisak ljudske volje. Zato gospodje, samo naprej po poti nasilja in izrabite te štiri dni, ki vam še preostanejo. Mi se na vsa vaša nasilja le smejimo, in smo dobre volje, ker vemo, da se smejimo kot zadnji.

— Bela Ljubljana naj govori, pravi »Slovenski Narod«. Njegovo povelje se včeraj na shodu ni moglo uresničiti, ker na shodu »nacionalnega bloka« je bila samo terorizirana in reakcionarna Ljubljana. Bela Ljubljana bo prvič govorila dne 8. februarja, drugič pa dne 18. marca, ko bodo prejeli teroristi in nasilniki še prav posebno lekcijo.

— Za svobodo državljanov se na prvi strani ogreva »Slovenski Narod«. Na tretji strani pa se raduje, da je policija ustavila kar tri slovenske liste. Čudne pojme mora imeti prodani »Slovenski Narod« o državljanski svobodi, da je vesel, če se ukinja svoboda tiska. K sreči pa nimajo tako reakcionarnega mnenja o državljanski svobodi volilec in zato bo dne 8. februarja mladinska klika spoznala, da se s hinavščino ne pridobe mandati.

— Kakor se nam poroča iz Trsta, je bil dne 29. januarja izpuščen iz tržaških zaporov bivši glavni ravnatelj Jadranske banke, Kamenarović.

— Promocija. Franjo Čibež iz Gorice je bil na ljubljanski univerzi promoviran za doktorja filozofije. Čestitamo!

— Nekaj pojasnil glede občinskih volitev. Za volitve dne 18. marca je Ljubljana razdeljena na 18. volišč. Razdelitev je ista kakor za državnozbornske volitve s to spremembo, da ste VI. in VI. a. volišče ter IX. in IX. a. združeni v VI. odnosno IX. volišče. Volilni lokali pa ostanejo neizpremenjeni kakor so določeni za volitve 8. februarja 1925. Neizpremenjena je seveda tudi dosedanja prideletna ulic, trgov in cest posameznim voliščem. Na Cozovem grabnu in na I. dr.

žavni gimnaziji v Tomanovi ulici bosta torej VI. oziroma IX. volišče mesto sedanjih VI. in VI. a. ter IX. in IX. a. volišč.

— Za ljubljanske volilce. Mnogo volilcev si še danes ni na jasnem, na katerem volišču volijo, dasi stojimo že tik pred volitvami in je bilo dovolj časa in prilike, da bi se bili lahko pravočasno o tem prepricali oziroma poučili. Da se vendar omogoči tudi takim volilcem poizvedeti za svoja volišča oziroma volilne lokale, bo v mestni posvetovalnici v nedeljo ves dan zaposlenega nekaj uradništva, ki bo dajalo potrebna tozadevna pojasnila.

— Včerajšnji shod »nacionalnega bloka« v Unionu je bil dobro obiskan. In kaj bi tudi ne bil! Uradniki so se ga morali udeležiti, udeleženci z dežele so dobili prosto vožnjo in dnevnic in končno niso izumrli niti radovedneži. Mladini torej smejo biti s shodom zadovoljni, kljub temu da od vseh štirih govornikov ni povedal niti eden ene same nove misli. Tudi ta uspeh je treba zabeležiti!

— Argument, vreden »Balkana«. Revolversko glasilo nacionalnega bloka, beograjski »Balkan« piše: »Dr. Trumbić je izjavil te dni, da mu jugoslovanska vlada dolguje še danes 3000 kron. Nato dostavlja »Balkan«: »G. Trumbić še danes računa v kronah, iz česar se najbolje vidi, kak »jugosloven« je on in kak republikanec.« — Upamo, da bodo »Koprive« argument »Balkana« ponatisnile!

— Iz Šiške nam poročajo. Včeraj se je vršil v gostilni pri Valjavcu v Sp. Šiški skrbno pripravljen in zbožnan shod takozvanega »laži nacionalnega bloka«. Zborovanja se je udeležilo okoli 150 ljudi, od katerih pa je bilo najmanj dve tretjini pristašev različnih strank, ki pa so se povsem korektno obnašali tako, da si jih lahko vzamejo ljubljanski mladinski kričači za vzgled, kako se je obnašati na javnih zborovanjih. Na shodu so govorili razen kandidata g. Mohoriča, ki je sicer lepo govoril o raznih obljubah in načrtih, ki bi jih morala izvršiti mladinska stranka, tedaj ko je bila na vladi. Sedaj, ko ji bije zadnja ura so tudi te obljube odveč. Nato je govoril profsorski kandidat za ljubljansko vseučilišče g. dr. Niko Zupanič. Vezal je otrobo o dobrih in hudobnih angelih, da so celo šišenski mladinski zapeljanci zmajevali z glavami. (Mestnemu Odboru Narodne Radikalne Stranke samo čestitamo, da se je rešil te politične veličine.) S svojim predavanjem enako ni uspel namestnik kandidata ing. Šapla. Še bolji pa je bil gromovnik, pred kratkim povišan g. Rasto Pustoslemšek, ki se je postavil v pozo zakladnika milosti Nacionalnega bloka. Naj mu bo komentar izpregledan. Pametno je govoril neki upokojenec, ki je dejal, da upokojenci ne iščejo miloščin od te ali one stranke, temveč zahtevajo po vseh člo-

veških in božjih postavah pripadajočo pravico do poštenega življenja. Krivico bi storili g. Franu Grašiču, če ga ne bi omenili, ki ga je zopet bolelo srce, da nima že danes Nacionalni blok vseh kroglic od ljubljanskih volilcev. (Pa ja ne kroglic iz živega srebra!) Med ploskom in smehom je končal shod slavni Cimerman s svojim globoko zasnovanim govorom, pri katerem pa se je močno opazilo, da se ga je mož slabó naučil, ker obvlada g. Cimerman popolnoma samo neko temo o davkih. In s tem je bilo polomije konec. — Disciplinirani nasprotnik.

»Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov« — Sekcija Ljubljana, vabi svoje člane na VI. redni občni zbor, ki se vrši v soboto, dne 28. februarja 1925 ob 16. uri (četrti) popoldne v dvorani Univerze v Ljubljani z običajnim dnevnim redom.

Jugoslovanska-Ceškoslovaška liga v Ljubljani. Občni zbor društva se vrši v torek, dne 17. februarja ob 8. uri zvečer v restavraciji »Zvezda«. — V smislu odborovega sklepa se bodo vršili po enkrat na mesec redni sestanki odbora, članov in prijateljev društva; na teh sestankih se bodo obravnavale aktualne zadeve društva. Prvi sestanek te vrste se vrši v torek, dne 10. februarja ob 8. uri zvečer v restavraciji »Zvezda«. — Liga bo privedla tekom leta serijo predavanj s skioptičnimi slikami. — Dne 7. marca pa proslavi društvo 75 letnico prezidenta Masaryka z akademijo in plesom v dvorani Kazine. Opozorjamo že danes vsa ljubljanska društva in jih prosimo, da se blagovolijo ozirati na to prireditve. Za spomlad pripravljata Liga izlet svojih članov v Češkoslovaško republiko. — Natančnejši spored izleta in podrobnejše informacije objavimo kasneje.

2. številka »Planinskega vestnika« prinaša sledečo vsebino: dr. Jug. Plezalne ture v Kamniških-Savinjskih Alpah. — Mlakar: Hochalmspitze. — Kogovich: Še nekaj o imenovanju. — I. M.: Vuzenica in legenda o cerkvi Sv. Marije na Kamnu. — Kotiček: Vsi Sveti pod triglavsko steno. — Obzor: Grušič, Medvednica. — Društvene vesti in Naše slike.

Vsi v boj, proti nasilju!

Zadnje vesti.

PRAZNE IZMISLJOTINE.

Vladni listi, med njimi seveda »Jutro«, pišejo, da se bo opozicija volitev vzdržala. Da bi gospodje to želeli, je več ko jasno. Toda še bolj jasno je, da se jim želja ne bo uresničila, ker velja za vse opozicionalce volivna dolžnost.

SKRINJICE HRSS.

Beograd, 6. februarja. Ker hoče vlada izigrati predsednike volilnih odborov, bodo slednji baje dobili v soboto zvečer nalog, da se smejo v volilnih lokalih postaviti skrinjice HRSS. V nedeljo zjutraj pa bo vlada poslala žandarmerijo s pismenim nalogom, da se imajo skrinjice HRSS odstraniti.

PAŠIĆ JE ZA POSTAVITEV SKRINJIC HRSS.

Beograd, 6. februarja. Kakor doznava Vaš dopisnik z merodajne strani, so radikali in Pašić sklenili, da se imajo postaviti skrinjice HRSS. Medtem pa samostojni demokrati stojijo na stališču, da se morajo skrinjice odstraniti. Vsa potrebna navodila so že odposlana predsednikom volilnih okrožij.

NASILJA SRNAOVCEV.

Več mrtvih in ranjenih.

Beograd, 6. februarja. V Turško Kanižo je prišel dr. Šečerov, da bi imel konferenco demokratov. Šečerova je pričakovalo 30 Srnaovcev. Med njimi in med seljaki, ki so spremljali Šečerova, je prišlo do ostrega boja, v katerem je bilo nekaj mrtvih in še več ranjenih.

Naročajte in širite 'Narodni Dnevnik'.

PRIPRAVE POLICIJE.

Zagreb, 6. februarja. Policija pripravljala proglas na meščanstvo, s katerim se prepoveduje točenje alkoholnih pijač. V proglasu se tudi aludira na internacijo dr. Mačka in na organizacijo borbenih čet za osiguranje borbe s strani opozicije. Policijske straže bodo zvečer po mestu pojačene.

PREVZEM BAZENA THAON DI REVEL.

Reka, 6. februarja. Včeraj je komisija strokovnjakov direkcije drž. železnic v Zagrebu prevzela bazen Thaon di Revel v reškem pristanišču od italijanskih oblasti.

NEODVISNI RADIKALI NE SMEJO ZBOROVATI.

Beograd, 6. februarja. Sinoči bi se moralo vršiti zborovanje nezavisnih radikalov. Policija je zborovanje prepovedala.

NAROD JE NEOMAH LJIV.

Beograd, 6. februarja. Policija je prepovedala zborovanje demokratov v selu Grodsko, čeprav je bilo zborovanje prvotno dovoljeno. Policija je hotela prisiliti narod, da se razide. Ljudstvo pa se ni hotelo umakniti in je prišlo do fizičnih obračunov s prisilni režima. Glavni obračun pa pride v nedeljo.

SODIŠČE V BELOVARU BO SODILO BEDEKOVICA.

Zagreb, 6. februarja. O tožbi sodnikov sodnega stola v Zagrebu proti šefu policije Bedekoviću je odločila višja inštanca, da bo to zadevo rešilo sodišče v Belovaru.

NERESNIČNE VESTI MOGOTCEV.

Sarajevo, 6. februarja. Sinoči so policijske oblasti v Sarajevu zaplenile plakate HRSS, tiskane v Zagrebu. Današnja »Pravda« demantira vesti, da je na dvornem plesu Njegovo Veličanstvo kralj izjavilo, dr. Spahu, da bo opozicija dobila po 9. februarju vlado in da je dr. Spaho te vesti seveda sporočil dr. Mačku povodom poseta v Zagrebu. Spaho je izjavil, da on Mačka ni posetil in so te vesti neresnične.

»HRVAT« ZAPLENJEN.

Zagreb, 6. februarja. Sinočni »Hrvat« je bil zaplenjen radi žaljenja Nj. Veličanstva.

MI IN GRČIJA.

Beograd, 6. februarja. Včeraj je grški poslanik posestil zunanjega ministra, da bi zvedel, kakšno stališče bo zavzela naša država napram angorski vladi. Zunajni minister je izjavil, da naša država s Turčijo ni v diplomatskih stikih in naravno zato ne more Grčiji pomagati. O tem vprašanju bo vlada razpravljala še na eni prihodnjih sej.

TUDI TURKI ROZLJAJO Z OROŽJEM.

London, 6. februarja. Po vesteh iz Angore je min. preds. Feti bej izjavil, da je turška vlada v slučaju, da podvzame Grška neprijateljske korake proti Turški, pripravljena odgovoriti z orožjem. Ta izjava min. predsednika je izzvala veliko odobrenje s strani parlamenta.

PRIBIČEVIĆ PREGANJA TUDI RADIKALE.

Beograd, 5. februarja. Prosvetni minister je odpustil uglednega radikalnega veljaka Laa Šuvakovića, profesora in predsednika v radikalnem okrožju v Pančevu. Ta čin je izzval v radikalnih krogih veliko nezadovoljstvo, zlasti ker Šuvaković kandidira na listi Stojadinovića.

BORZE.

Zagreb Milan 2.57—2.60, London 296.70 do 298.70, New York 61.40—62.40, Praga 1.8162 do 1.845, Dunaj 0.0867—0.0887, Curih 11.95 do 12.05. Curih: Beograd 8.35, Budapešta 0.0072, Berlin 1.2840, Rim 21.27, London 24.82%, New York 518.10, Pariz 28.07, Praga 15.90, Dunaj 0.0078, Bukarešta 2.67%, Sofija 8.7960.

LJUBLJANSKA BORZA.

dne 5. februarja.

Vrednote.

2½% drž. renta za voj. škodo den. 130, blgo 135; 7% invest. pos. iz l. 1921 blgo 65; Celjaka pos. den. 209, blgo 214; Lj. kred. bka den. 230; Merkant. bka den. 125, blgo 127; I. hrv. štedionica den. 897, blgo 900; Slavenska bka den. 68; Strojne tov. in li-varne blgo 146; Trbov. prem. dr. blgo 410; Združene papirnice den. 100; Stavbena dr. Lj. den. 280, blgo 290; 4½% kom. zad. dež. bka blgo 89.

Produkti.

Bukovi hlodi od 25 cm prem. napr., od 2.50 dolž. napr., fko nakl. post., kol. 3 vag., den. 245, blgo 250, zaklj. 240; trami monte od 1/2-1/11, fko meja blgo 385; borovi remeljni, 100/100, 100/100, 4 m dolž. pričeljeni, fko avstr. meja Pliberk, blgo 700; orehovi plohi, neobrobjeni, raznih dimenzij, fko meja den. 1000; bukova drva 1 m dolž. napol suha, fko nakl. post. den. 19, blgo 21; pšenica domača, fko Lj. den. 475; koroza, nova, prompt., fko Lj. blgo 270; koroza, nova, febr., fko Postojna, trans. den. 275, blgo 280, koroza, nova, marec, fko Postojna, trans. blgo 290; koroza, nova, april, fko Postojna, trans. blgo 295; koroza, nova, def., umetno sušena, loco Lj. blgo 250; pšenica, bačka, par. Lj. blgo 360; moka, pšenična, krmilna »8«, papirnate vreče b/n, fko Lj. blgo 300; otrobi, fini, pšenični, juta-vreče, fko vag. Lj. b/n blgo 240; rž, par. Lj. blgo 490; oves, srbski, par Lj. blgo 830; oves, srbski, loco Lj. bl. 365; fižol, koka, I. štajerski, b/n, fko vag. Postojna, trans. blgo 525; fižol, ribničan, čiščen, b/n, fko vag. Postojna, trans. den. 300; krompir, bel, fko dolenj. post. blgo 155; svinjska mast, gar. čista, fko Lj., v sodčih à 200 kg za kg blgo 80.

Za kratek čas

Dobro se je sabaval.

»No, ste se li v predpustu dobro zabavali?«
»Imenitno! Včeraj je vložila moja soproga tožbo na ločitev zakona.«

Dober namen.

»Kakor hitro izpijem samo kozarček čez mero, ne govori moja žena kar po osem dni z menoj.«
»Človeče, če bi bila to moja stara, bi se ga vsak teden navlekel.«

Negalantna dečka.

»Ako rečem: Jaz sem lepa — kateri čas je to, Nacek?« — vpraša učiteljica v šoli.
»Nacek skoči na noge in se hitro odreže:«
»Pretekli.«

Osel.

Potovalni učitelj predava o pijančevanju. Da bi dokazal poslušalcem blagoslov zdržesti s praktičnim primerom, pravi: »Vzemimo, da stojita tu na podiju dva čebra, v enem je voda, v drugem pivo. Ako pripeljem osia pred čebra, katerega bi si izbral?«
»Tistega, v katerem bi bila voda,« meni nekdo izmed poslušalcev.
»Popolnoma pravilno,« odgovori predavatelj. »Toda zakaj bi si izbral čeber z vodo?«
»Ker je osel,« vzkligne poslušalec.

Tehten vsrok.

»No ti obeduješ v restavrantu? Mar tvoja soproga ne kuha sama?«
»Ravno zato!«

Prasna obluba.

Gospa (ki je prišla pravkar iz gledališča):
»Burka je bila imenitna! Skoro do smrti sem se nasmejala!«

»Vidiš, si pač taka — vse napraviš samo na pol.«

Književnost.

KNJIGE GORIŠKE MOHORJEVE DRUŽBE.

Posebne politične in kulturne razmere, v katerih živijo naši primorski rojaki, so jih nagnale, da so ustanovili Goriško Mohorjevo društvo.

Prvi književni dar, ki ga pošilja Goriška Mohorjeva družba, obstoji iz štirih knjig: 1. Koledar. Uredil ga je z izbranim okusom V. Belč. Opremo je oskrbel prof. S. Santel, goriški rojak, ki je narisal okusno zaglavje mesecem dvanaest značilnih pokrajin primorske dežele. Iz bogate vsebine naj omenimo krasn razpravo dr. Breznika: »Kaj krsna imena pomenijo« in »Staroslovenska osebna imena«. V poglavju »Zemlja in ljudje« je prof. Sarabon podal lep statističen pregled vseh držav sveta. Sledi obširen pregled dogodkov po svetu in v Primorju leta 1924. Prosvetno delo primorskih Slovencev opisujejo kratki članki o slovenskih vzgojevaliških in pregled izobraževalnih organizacij v Primorju. Primorsko ljudstvo bo iz koledarja spoznalo slovenske može: Josipa Pagliaruzija-Krilana, čigar 11 do sedaj še nezanih pesmi je tu natisnjenih; Josipa Stritarja in rojake Valentina Staniča, skladatelja Ivana Kokošarja, opernega peva Marija Šimenca, Mihaela Struklja, ki je bil, Tolminec, vseučiliški profesor na tehniku v Helsingforsu. — Pod zaglavjem »Naša zemlja« je napisal dr. Henrik Tuma klasičen in izčrpen opis Rezije, kateremu je pridan po-

droben zemljevid z mejo slovenske posesti in govornice. — Dve baladi Jože Lovrenčiča, poljudna povest, več ljubkih otroških pesmic Karla Široka, trije spisi v upravnih zadevah bogatijo koledar. —

Goriška Mohorjeva družba je izdala tudi dva preveda: Danilevskega romantično povest »Na Indijoc« iz časov Petra Velikega in Raisove »Preužitkarjec«, ki jih je točno in z okusom iz češčine podomčil prof. Bradač. Več primorskih kmet. strokovnjakov je pisalo »Gospodarsko čitanko«, ki jo je uredil inž. J. Rustja. Ta knjiga bo dober svetovalec kmečkim gospodarjem. — Goriška Mohorjeva družba šteje v prvem letu 11.000 članov, kar je lep uspeh. Letos pošlje med ljudstvo nad 50.000 slovenskih knjig, nje hrvaški odsek pa izda za 2200 članov krog 10.000 knjig. Naj to mlado drevo slovenske kulture v Primorju krepko raste!

»Gruda«, mesečnik za ljudsko prosveto. Vedno bolj se izpopolnjuje ta naša potrebna revija in prva številka drugega letnika kaže, da je temelj »Grude« zdrav in list v razveseljivem razvoju. Vsebinska zadnje številke »Grude« je pestra, živa in poleg vse svoje zabavnosti poučna. Opozarjamo zlasti na Kypriagovo delo »Od morja do morja«, v prevodu dr. M. Smalca. Naročnina na »Grudo« je zelo nizka in tudi zategadelj »Grudo« vsem prav toplo priporočamo. Naroča se v Ljubljani: Kolodvorska ul. 7.

Izdajatelj:

dr. Josip Hacin.

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska tiskarna »Mercur« v Ljubljani.

Jack London:

(5.)

Burni doživljaji.

Roman južnega morja.

Bolni Sheldon je stal obrnjen z obličjem proti njim in držeč se ograje, da ne bi padel. Vsak izmed njih bi ga z enim samim malim sunkom lahko podrl na tla. Dasi je imel strelno orožje, bi ga vendar mogla vsa tolpa delavcev naskočiti ter ga podreti, nakar bi bila njegova glava in vse plantaze njihova last. Sovraštva, poželenja po ubijanju, hrepenenja je bilo v njih več kot dovolj. Vendar nečesa niso imeli. In to je bila stvar, ki jo je imel on, namreč plamen gospodstva, ki ga ni bilo mogoče udušiti in ki je v tem, od mrzlice zmučenem telesu gorel jasno kakor preje in bil vedno pripravljen vzplamteti na novo in jih spaliti in sežgati s svojim zabljem.

— Naradal Billy! — je zaklical Sheldon ostro. Dva moža sta se nejevoljno pridrenjala v ospredje in čakala.

Sheldon je podal ključke od spon služabnika, ki je stopil k hiši in odvezal jetnika.

— Vidva Narada in Billy peljati tega moža k drevesu in ga privezati z rokami navzgor — je ukazal Sheldon.

Medtem ko sta moža izvrševala njegovo povelje je prinesel neki deček med mrmranjem in nemirom gledalec težak bič s krepkim držajem. Sheldon pa je pričel govoriti:

— Ta-le mož Arunga mene zelo hudo razjeziti. Tega moža Arunga nisem ukradel. Nisem goljuf. Rekel sem mu: Dobro, vi iti z menoj na

Berande in delati tri leta. On je rekel: Dobro, jaz iti z vami in delati tri leta. On priti. On dobiti zelo mnogo dobre hrane in zelo mnogo denarja. Zakaj je zbežal odtod? Zelo se srdim nanj. Pretepem ga z bičem, da bo vedel uhajati. Jaz plačati Seeleu, velikemu poglavarju z Balesune, zavoj tobaka, ker on ujeti tega Arunga. Dobro, Arunga ta tobak plačati. Plačati šest liber tobaka. To je ravno toliko, kakor še eno nadalnje leto dela, ki ga bo moral Arunga odslužiti na Berande. Dobro. Sedaj pa dobiti trikrat deset udarcev z bičem. Vi, Billy, vzeti bič in dati temu Arungi trikrat deset udarcev. Vsi možje gledati in vse Mary* gledati. Če hoteli zbežati, bi zelo mnogo mislili nato in ne bi zbežati. Billy je zelo močan mož in zato mu odšteti trikrat deset udarcev. —

Sluga je podal Billy-ju bič, toda ta ga ni sprejel. Sheldon je mirno čakal. Oči vseh ljudožrcv so bile v dvomu, strahu in napetosti vrpte vanj. Nastopil je hip preizkušnje, ki je odločal o življenju in smrti belega moža.

— Trikrat deset udarcev, Billy — je izpodbujal Sheldon in v njegovem glasu se je pojavila rahla hripavost.

Billy se je namrdnil, pogledal navzgor in pogledal navzdol, toda ni se zganil.

— Billy! —

Sheldonov glas je jeknil kakor pok iz pištole. Divjak se je zdrznil. Na groteskni obrazih gledalcev se je pojavljala posmeh, nekateri so se pričeli rezati.

* Mary je beche - de - mer izraz za ženo sploh.

— Morda hočete, da bi bil ta mož Arunga močno tepen — predajte ga onemu možu na Tulagi — je dejal Billy. — Vladni agent zelo mnogo tepsti. Tak je zakon. Jaz zelo dobro poznati zakon.

Zakon je bil v resnici tak in Sheldon ga je poznal. Toda hotel je živeti danes in hotel je živeti jutri in ni hotel umreti, kar bi se gotovo zgodilo, če bi čakal na izvedbo zakona v prihodnjem tednu ali še kasneje.

— Preveč govoriti pri tem — je kriknil srdito — Zakaj? Zakaj?

— Jaz poznati zakon — je ponavljal divjak trdovratno.

— Asta-a!

Drugi mož je stopil skoraj veselo naprej in pogledal drzno navzgor. Sheldon si je izbral za to delo najhujše divjake.

— Vi mož, Asta, in vi mož, Narada, privezati moža Billyja na enak način poleg onega drugega moža. —

— Ne, — je zarenčal Asta.

Sheldon je dvignil puško, ki je bila naslonjena na ograjo ter jo pripravil na strel.

— Jaz Vas poznam, Asta, — je dejal mirno. — Vi delati šest let na Queenslandu. —

— Jaz biti misijonar, — ga je prekinil črno izrazito drznostjo.

— V Queenslandu biti eno leto v ječi. Vaš beli gospodar biti proketo neumen, da Vas ne obesiti. Vi biti zelo hudoben človek. V Queenslandu ste bili v ječi dvakrat šest mesecev. Dvakrat ste kradel. Dobro, vi biti misijonar. Ali znate moliti?

(Dalje prih.)

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

I. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Mestni trg šte. 6

ker ima že nad

10,000.000 — Din Jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje najugodnejše.
... Posojila daje le proti popolni varnosti na vknjižbo in poroštvo. ...

Prispevajte in agitirajte za
Tiskovni sklad
„Narodn. Dnevnika“!

Namočeno polenovko se dobi vsako sredo in petek pri trvdki
KOVAČIČ & JAPELJ, Ljubljana
kakor tudi najboljše specerijsko in kolonijalno blago po
najnižjih cenah.

Najboljši
stvarni stroj
je edino le
**Josip
Petelinc-a**
znanka
Gritzner in Adler
za rodbine, obrt in industrijo
Ljubljana
Pouk v vezanju brezplačno. Voletna garancija.
Delavnica za popravila
Na veliko Telefon 913 Na malo

V plombiranih vrečah
po 50 kg
razpošilja najceneje
Ia angl. kovaški premog
Ia angleški koks
Ia angleški premog
trgovina s kurivom
DOM. ČEBIN, Ljubljana
Wolfova ulica šte. 1/II.
Skladišče: Mefekova 19.
DOBAVLJA: vse domače premoge,
drva in oglje najugodnejše.
Na drobno. Na veliko.

Oglasi

v „Narodnem Dnevniku“
so imeli vedno
uspeh.

Uprava „Narodnega Dnevnika“ sprejme več
raznašalcev.